

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์แบบเรียนวรรณคดีไทย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" นี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อสำรวจและวิเคราะห์แบบเรียนวิชาวรรณคดีไทย ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านต่าง ๆ เช่น ความมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดรูปเล่ม และอื่น ๆ

2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นทั่วไป ๆ ไป ของครูและนักเรียน ตลอดจนขอเสนอแนะ เกี่ยวกับการปรับปรุงแบบเรียน

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนวิชาวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. เพื่อการนำผลการวิจัยครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการตั้งขอเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแบบเรียนวรรณคดีไทยในชั้นนี้ต่อไป

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะมีคุณค่าต่อบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่

1. นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้แต่งแบบเรียน และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน อาจใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบเรียนวิชาวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีมาตรฐานดียิ่งขึ้น

2. ครูและนักเรียน อาจนำผลการวิจัยนี้ มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ผู้จัดพิมพ์แบบเรียน จะได้ทราบแนวทางในการพิมพ์หนังสือแบบเรียนให้ได้มาตรฐานอันดี

4. ผู้สนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ อาจใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ประกอบการศึกษาและค้นคว้าให้ลึกซึ้งกว้างขวางต่อไป

ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร รวม 10 แห่ง สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนที่เลือก โรงเรียนละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน และสุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทย ในโรงเรียนที่เลือก โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนและครู ซึ่งมีลักษณะ เป็นแบบให้เลือกตอบ และให้ตอบโดยเสรี โดยแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบบสอบถามของนักเรียนคืนครบ 300 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 ส่วนของครูได้รับคืนมา 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33 และนำค่าตอบมา หาค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ แล้วจึงนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้วิจัย เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนวรรณคดี ไทย เล่ม 3 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ครูและนักเรียนส่วนมากมีความเห็นว่า หนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม 3 นี้ควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขทางด้านเนื้อหาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้แบบเรียนมีคุณภาพ ดี บางเรื่องต้องแก้ไขให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และเห็นว่าควรจะหาความรู้ทางด้าน ภาษาไทยมาเพิ่มเติมในแบบเรียนด้วย

2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนและการหาความรู้ เพิ่มเติม

ครูและนักเรียนส่วนมากหาความรู้เพิ่มเติมทางวรรณคดี โดยค้นคว้าจากห้องสมุด หนังสือฉบับสมบูรณ์ คู่มือการสอนวรรณคดีไทย หนังสือพิมพ์ และหนังสือเกี่วความรู้ต่าง ๆ ส่วนการศึกษาแบบเรียนนั้น ส่วนมากครูอาศัยประสบการณ์ในการสอนของตนเอง นักเรียน มักจะฟังครูอธิบาย แล้วอ่านด้วยตนเอง

3. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนทางด้านการจัดลำดับเนื้อหาในหนังสือแบบเรียน ครูและนักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่า การจัดลำดับบท หัวข้อเรื่อง และ จำนวนเรื่องในหนังสือแบบเรียน มีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่การใส่จำนวนอธิบายความ และ

การจักกิจกรรม ยังเห็นว่าควรจะต้องมีการปรับปรุงในเรื่องนี้

4. ความคิดเห็นทางด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม

ครูและนักเรียนส่วนมากเห็นว่า ควรจะคงตัวสะกดการันต์ของหนังสือวรรณคดีเล่มที่คัดตอนมาไว้ พร้อมกับมีคำอธิบายศัพท์นั้น สำหรับตัวพิมพ์ ขนาดรูปเล่ม และราคา นับว่ามีความเหมาะสมพอสมควร ส่วนการเย็บเล่มยังเห็นว่าหนังสือแบบเรียนเย็บเล่มไม่ควรรเย็บให้พอใช้ได้ และราคาถูกลง ควรใช้กระดาษพิมพ์ให้ดีกว่าที่ใช้อยู่

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพประกอบในหนังสือแบบเรียน

ครูและนักเรียนส่วนมากเห็นตรงกันในเรื่องนี้ว่า ภาพประกอบในเรื่องของหนังสือแบบเรียนมีน้อยไป สำหรับความชัดเจนของภาพนั้นอยู่ในขั้นพอใช้ได้ เรื่องภาพประกอบนี้ต้องแก้ไขมาก เพราะภาพมีน้อยเกินไป เมื่อเทียบกับเนื้อหาของเรื่อง ส่วนสีของภาพนั้นจะใช้สีอย่างไรก็ได้ แต่ขอให้ภาพชัดเจนกระจ่าง

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีไทยที่คัดตอนมาหลาย ๆ เรื่อง กับการเรียนวรรณคดีทั้งฉบับแทนอยู่เรื่อง

ความคิดเห็นของครูและนักเรียนส่วนมาก เกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีไทยที่คัดตอนมาหลาย ๆ เรื่อง กับการเรียนวรรณคดีทั้งฉบับแทนอยู่เรื่องนั้น ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นว่า แบบเรียนวรรณคดีไทยควรเป็นแบบที่คัดตอนเนื้อหามาจากวรรณคดีเรื่องอื่นหลาย ๆ เรื่อง ไม่ใช่แบบเรียนวรรณคดีทั้งฉบับแทนอยู่เรื่อง และการเรียนวรรณคดีแบบที่คัดตอนเนื้อหาจากวรรณคดีเล่มอื่น ๆ นั้น ครูและนักเรียนชอบมากกว่าการเรียนวรรณคดีทั้งฉบับแทนอยู่เรื่อง

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอาชยานในหนังสือแบบเรียน

ครูและนักเรียนส่วนมากเห็นด้วยกับการที่มีบทอาชยานให้นักเรียนท่อง เพราะเป็นการฝึกความจำ ได้คติสอนใจ ได้แนวทางการแต่งคำประพันธ์ นอกจากนี้ยังจะได้จำสำนวนโวหารตอนที่ไพเราะและเขียนได้ถูกต้องอีกด้วย

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน

ครูและนักเรียนส่วนมากมีความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน เพราะบางแห่งมีที่ผิดพลาด เช่น เนื้อเรื่องบางบทยากไป บางบทควรคัดออก และบางเรื่องก็ควรคงไว้ ควรเพิ่มเติมคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่องให้มากขึ้น

9. ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน

ครูและนักเรียนส่วนมากให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหนังสือแบบเรียนว่า เรื่องที่ยากควรคัดออก เช่น ประวัติอาจารย์ หัวใจนักปราชญ์ ความสุข ส่วนเรื่องที่ตีให้ คงไว้ เช่น นิราศพระบาท ธรรมเนียมของเราต่อชาติ จกหมายจางวางหว่า ควรหาเรื่องที่ ผู้แต่งได้รับรางวัลมาให้เรียนบ้าง เรื่องที่สนุกควรเพิ่มเนื้อเรื่องให้ยาว และให้หาเรื่องที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมาให้เรียนบ้าง

10. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเรื่องอื่นที่ครูและนักเรียนคิดว่า น่าจะคัดคองมาเป็นแบบเรียนได้

ครูและนักเรียนส่วนมากเห็นว่า น่าจะคัดคองเรื่องของผู้เขียนที่มีชื่อเสียงและ ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันมาให้เรียนบ้าง เช่น เรื่องไม้แคง หลายชีวิต สี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จกหมายจากเมืองไทย ของโมคัน วาสสิฎฐีภาคสวรรค์ ของเสฐียรโกเศศ และนาคะประทีป พระอภัยมณี ของสุนทรภู่ (ตอนที่ยังไม่มีในแบบเรียนเล่มใด) เรื่องของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น เรื่องปลุกใจเสือป่า มัทนะพาธา เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อเท็จจริงที่พบในการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์แบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ครั้งนี้ มีความใกล้เคียงกับการค้นพบในครั้งก่อน ๆ ของผู้วิจัยอื่น ๆ ดังนี้ คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม 3 ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในบางเรื่อง ซึ่งตรงกับที่ มัทนียา แสงสัตถ์รัตน์¹ ได้ศึกษาพบว่า ครูต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องในหนังสือวรรณคดีไทย เล่ม 1 - 3 เพื่อให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน นอกจากนี้ยังเห็นว่าแบบเรียนภาษาไทยที่ใช้อย่างมีตัวสะกดการันต์มีอยู่มาก ซึ่งต้องการให้มีการพิจารณาแก้ไขเช่นกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า เรื่องในแบบเรียนที่ครูและนักเรียนสนใจเป็นเรื่องที่คัดลอกมาจากวรรณคดีที่สนุกหลาย ๆ เรื่อง และไม่ยากจนเกินไป เช่น นิทานเวตาล กรณียกิจของเรวตอชาติ ราฟิงในป่าซา นิราศพระบาท จดหมายจางวางหว่า ๆ ซึ่งตรงกับที่ บุปผา ทวีสุข² ได้วิจัยพบว่า เรื่องในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทยเล่ม 3 ที่นักเรียนชอบ จะเป็นเรื่องสนุกสนานไม่ยาก เช่น เรื่องนิทานเวตาล นิราศพระบาท จดหมายจางวางหว่า ฯลฯ ส่วนเรื่องที่คัดลอกมากับเรื่องฉบับเต็มนั้น นักเรียนสนใจเรื่องที่คัดลอกมามากกว่า

3. ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในหนังสือแบบเรียน นอกจากเนื้อหาของเรื่องที่คัดลอกมาเฉพาะบางตอนแล้ว คือ คำอธิบายศัพท์ รูปภาพ กิจกรรม และแบบฝึกหัด ซึ่งควรแก้ไขให้เนื้อหาเหล่านี้มีความสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งตรงกับที่ กอง เคลือบพินิจกุล³ ได้ศึกษาพบว่าสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย คือ เนื้อหาของเรื่อง ที่คัดลอกมาเฉพาะบางตอน คำอธิบายศัพท์ รูปภาพ กิจกรรม และแบบฝึกหัด เป็นต้น

¹มัทนียา แสงสัตถ์รัตน์, "ปัญหาการใช้แบบเรียนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

²บุปผา ทวีสุข, "ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" (ปริญญาโท วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516).

³กอง เคลือบพินิจกุล, "การศึกษาเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (ปริญญาโท วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516).

4. ผลการวิจัยพบว่าเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากเรื่องในแบบเรียน ครูและนักเรียนชอบเรื่องร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง ซึ่งตรงกับที่ นิตยา บุญหงส์⁴ ได้ศึกษาพบว่า ความสนใจเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเรื่องในแบบเรียนปรากฏว่า นักเรียนสนใจเรื่องประเภทร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง เช่น พวกนวนิยาย การผจญภัย ศาสนา การเมือง ฯลฯ ขอเสนอแนะ

ในการที่จะแก้ไขปรับปรุงหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการใช้หนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1.1 ครูผู้สอนควรจะปรับปรุงตนเองด้วยการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ทั้งในด้านเนื้อหา วิชาที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน และวิธีการสอนใหม่ ๆ โดยศึกษาจากหนังสือ วารสาร งานวิจัย เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพยายามทดลองนำวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนของตนเสมอ ไม่ควรยึดถือแนวการสอนที่เก่าและล้าสมัย

1.2 ครูผู้สอนวิชาวรรณคดีไทย ควรเข้าใจความมุ่งหมายของวิชาวรรณคดีไทย ต้องใจกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นของเด็กและพยายามเตรียมการสอนล่วงหน้าให้ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ พยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนการวางแผนการเรียนมากขึ้น

1.3 ในด้านวิธีสอน ครูต้องปรับปรุงการสอนของตนเสมอ พยายามใช้วิธีสอนให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล และกล้าแสดงความคิดเห็นของตน รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และตัดสินใจได้ถูกต้อง ไม่ควรสอนโดยให้นักเรียนอ่านตามหนังสือไปหมดทั้งเรื่อง เพราะ

⁴นิตยา บุญหงส์, "ความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทย" (ปริชญานิพนธ์วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517).

จะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซากการฝึกฝนทางคำทักขะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนการคิดอย่างมีเหตุผล

1.4 ครูต้องทันต่อเหตุการณ์ และพยายามดึงเอาเหตุการณ์ปัจจุบันเข้ามาแทรกในบทเรียนเสมอ เพื่อให้บทเรียนสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

1.5 ครูควรใช้อุปกรณ์การสอนประกอบบทเรียนบาง เพื่อให้การสอนน่าสนใจ และนักเรียนจะจดจำเรื่องได้ดียิ่งขึ้น เช่น ใช้เครื่องบันทึกเสียง แผ่นเสียง ในการอ่าน ทำนองจังหวะ และหารูปภาพประกอบเรื่องที่เรียน เป็นต้น

1.6 ครูควรจัดกิจกรรมการสอนเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถ ความคิดเห็นของตนเองตามความถนัด และความสนใจได้อย่างกว้างขวาง

1.7 ครูไม่ควรยึดหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทยเป็นหลักในการสอน แต่เพียงเล่มเดียว หรือขยายเดียว ครูควรค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสืออื่นมาให้นักเรียน เรียน ให้ตรงกับหลักสูตรของการเรียนการสอน และตรงกับเหตุการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบัน บาง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

2.1 นักเรียนของเขาใจว่าวิชาวรรณคดีไทย เป็นวิชาที่สำคัญมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมาก ทั้งยังเป็นวิชาที่แฝงไว้ด้วยคุณธรรม คติธรรม และคำสอนสามารถทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง มีจินตนาการและเห็นคุณค่าของวรรณคดี ตลอดจนเกิดความภาคภูมิใจในสุนทรีย์ภาพของวรรณคดี

2.2 นักเรียนควรพยายามติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวรรณคดีที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งทางคำสอนมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ และเอกสารต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อจะได้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษา และการค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณคดีอยู่อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางและเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ

2.3 นักเรียนควรกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และร่วมทำกิจกรรมทุกครั้ง ในเวลาที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ทางคำทักขะทั้งสี่ ใ้รับประสบการณ์ และสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่บทเรียนกล่าวถึง ตลอดจนสามารถเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้



3. ขอเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษา

3.1 ควรปรับปรุงเนื้อหาทางแกนหลักสูตรและแบบเรียนวรรณคดีไทยให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

3.2 ในการตั้งความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย (วรรณคดี) นอกจากจะคำนึงถึงความต้องการทางสังคม จิตวิทยา ปรัชญา และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ควรให้เข้าใจได้ง่าย และตรงกันระหว่างครูที่สอนและผู้เรียน โดยเขียนไว้อย่างละเอียด ชัดเจน และชี้เฉพาะเจาะจง จนสามารถแปลเป็นพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้

3.3 ควรเผยแพร่ความรู้และวิธีสอนใหม่ ๆ เช่น การสร้าง และการใช้อุปกรณ์ ในการสอน ตลอดจนบอกแหล่งวิชาการต่าง ๆ ให้กับครูอย่างทั่วถึง อาจจะเป็นการพิมพ์คู่มือ แจกเฉพาะวิชา เช่น วิชาภาษาไทย หรือจัดให้มีการอบรมครูบาง เป็นคน

3.4 ควรเสนอแนะหนังสือต่าง ๆ ที่ใช้เป็นคู่มือประกอบการสอนวิชาวรรณคดีไทย ที่ตรงกับเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในแบบเรียนให้กับครูตามโรงเรียนต่าง ๆ เพราะที่แลวมาครูส่วนมากต้องช่วยตัวเอง หากทำได้ เช่นนี้ก็จะเป็นการส่งเสริมให้การเรียนการสอนของทุกโรงเรียนมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเดียวกัน

3.5 ควรศึกษาผลจากการวิจัยหลักสูตรภาษาไทย โดยเฉพาะวิชาวรรณคดี อย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงหลักสูตร และความมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีให้ดีขึ้น

4. ขอเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำแบบเรียน

4.1 แบบเรียนที่จะจัดทำขึ้นใหม่ ควรให้มีการทดลองใช้และติดตามผลอย่างถี่ถ้วน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องก่อนที่จะประกาศให้ใช้เป็นหนังสือแบบเรียนทั่วประเทศ

4.2 เนื้อหาของเรื่องในแบบเรียน ควรดูให้เหมาะสมกับทางด้านภาษาที่ใช้ ส่วนนวนโวหาร ตลอดจนคำศัพท์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัย ความรู้ และประสบการณ์ของนักเรียน

4.3 หนังสือแบบเรียนควรมีภาพประกอบเรื่องให้ครบทุกเรื่อง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

4.4 การยกตัวอย่างประกอบเรื่องในแบบเรียน ควรจะยกตัวอย่างที่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด เพื่อให้สมจริง น่าเชื่อถือ แล้วอธิบายตัวอย่างที่ยกมานั้นให้ชัดเจน เพื่อว่าจะได้เกิดแนวความคิดในเรื่องนั้น ๆ แก่นักเรียน

4.5 แบบเรียนควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

5. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

5.1 ควรมีการศึกษาและวิจัยแบบเรียนวิชาวรรณคดีไทย เล่ม 3 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ละเอียดเป็นค่าน ๆ ไป เช่น คำนความมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทย เนื้อหาในแต่ละเรื่อง กิจกรรมแต่ละบท ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถวิจัยเรื่องใดละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น

5.2 ควรมีการศึกษาการไขหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม 3 นี้ ในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น โรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนสาธิต หรือโรงเรียนมัธยมแบบประสม ตลอดจนควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนในกรุงเทพมหานครกับโรงเรียนในเขตต่าง ๆ ทั่วประเทศ เกี่ยวกับการไขหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม 3

5.3 ควรมีการศึกษาและวิจัยเปรียบเทียบหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย เล่ม 3 ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทยในชั้นอื่น ๆ ว่ามีความยากง่าย คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันเพียงใด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย